

JUDr. Ivana JANŮ

předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů

Zpracování osobních údajů, novinky v ÚOOÚ,
spolupráce s EU a GDPR

Vážená paní předsedkyně, jste ve funkci předsedkyně ÚOOÚ jeden rok. Můžete se s námi podělit o své dojmy z tohoto působení?

První rok v Úřadu pro ochranu osobních údajů mi potvrdil, že význam ochrany soukromí a osobních údajů se stává stále aktuálnějším společenským tématem. Zejména z důvodu dynamiky rozvoje a neustálé proměny technologií a také nového evropského právního rámce ochrany dat. V dohledné době přinese novinky, na něž bude třeba reagovat a připravit se. To se bude týkat jak správců osobních údajů, tak i Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Je zřejmé, že rozvoj technologií, který přináší mnohé benefity pro život, má také potenciál stále více prostupovat

naše soukromí. Vývoj bez soukromí by však byl nezdravý, a proto je ho nutno před postupem neprověřených technologií chránit.

Rozhodla jste se zavést nějaké zásadní změny? Pokud ano, tak jaké?

První zásadní krok spočíval v posílení kontrolních kapacit Úřadu s odborníky na zvláštní oblasti zpracování osobních údajů a spolupráci se zahraničními dozorovými úřady. Posílená kontrola by měla být schopna řešit nové i mimořádné úkoly a poskytovat specializovanou podporu inspektorům Úřadu. Za významný krok ke zvyšování transparentnosti a otevřenosti Úřadu považuji průběžné zveřejňování výsledků kontrol.

Druhou podstatnou změnou je vytvoření a postupné personální naplňování analytického útvaru, jehož činnost podpoří kontrolní závěry Úřadu a rozhodování ve správních agendách. Analytická činnost bude sledovat a vyhodnocovat nejen aktuální rozhodování, a to zejména ve světle judikatury nejvyšších soudů v ČR, ale také s ohledem na zahraniční dozorové trendy a na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie. Postupně vznikne znalostní báze, která Úřadu umožní rychleji a cíleně reagovat na změny a nové přístupy v oblasti zpracování dat.

Praktické změny pak přicházejí v návaznosti na reflexi vlastní dozorové činnosti. V lednu letošního roku Úřad přehodnotil a sjednotil podmínky pro kamerové systémy v bytových domech. Také vedl veřejnou konzultaci k online kamerám, které byly doposud mimo jeho působnost.

Za zavádění změn v pevné struktuře státní služby, bez jakýchkoli výjimek pro nezávislý dozorový úřad, je pouze setrvalé působení mírnou silou určitým směrem. Dozorový úřad, kterým ÚOOÚ je, potřebuje ke svému dobrému fungování flexibilnější strukturu. Nicméně doufám, že i z letmého pohledu zvenčí je patrné, že Úřad tu není jen a pouze kvůli represí (pokutám), ale kvůli ochraně našeho soukromí, které je nevyhnutelně a masivně protkáváno používáním a zpracováním našich osobních údajů. Toto tvoří dnešní základ přístupu Úřadu k řešení problémů, s nimiž se na nás obrazejí lidé dotčení zpracováním osobních údajů, ale i nositelé povinností při zpracování.

Postupně rozšiřujeme naše aktivní zapojení do stávajícího mechanismu spolupráce členských zemí EU. Celkově je mým záměrem, aby se Úřad pro ochranu osobních údajů více operativně zabýval věcmi, které jsou pro naše soukromí

rizikové, tzv. hýbou společností a tíží nás ve složitě uchopitelné oblasti moderních technologií.

Jsou změny v ochraně osobních údajů dle GDPR tak velké, že bude třeba vydat nový český zákon, nebo postačí novela stávajícího zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů? Kdy se tak stane?

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů nabude účinnosti v květnu 2018. Je zřejmé, že bude muset dojít k nahrazení současného zákona o ochraně osobních údajů. Jednání nicméně teprve začínají.

Nové obecné nařízení (GDPR) je hmotně právní normou se značně odlišným, resp. rozšířeným pojetím ochrany osobních údajů oproti současné úpravě. GDPR bude přímo aplikovatelné a fakticky nahradí současnou právní úpravu. Předpokládám, že současný zákon č. 101/2000 Sb. bude pouze novelizován.

Co považujete za největší změnu – novinku či jiný pohled na ochranu osobních údajů v GDPR?

Jde především o prohloubení principů ochrany dat a úpravu konkrétních povinností, jejichž celkovým smyslem je posílit úroveň ochrany osobních údajů a soukromí ve světě rychlého rozvoje technologií a globalizace. V tomto smyslu je mnohem větší důraz kladen na celoevropský dozor nad ochranou údajů a mezinárodní spolupráci dozorových úřadů. Konkrétních novinek je v obecném nařízení celá řada, např. povinnost posouzení dopadů na ochranu osobních údajů u rizikových zpracování, stanovení pověřence pro ochranu osobních údajů ve společnostech s rizikovým zpracováním, možnost ukládání sankcí podle celosvětového ročního obratu společnosti.

Obecné nařízení obsahuje také nová práva, např. na přenositelnost údajů nebo právo být zapomenut.

Vznikne nějaký úřad, který se bude zabývat speciálně dozorem nad operacemi s osobními údaji, jež provádějí soudy? Viz čl. 55, odst. 3, podle kterého dozorové úřady nejsou příslušné k doзору nad operacemi zpracování, které provádějí soudy jednající v rámci svých soudních pravomocí. S tím souvisí druhá otázka. Vykonává dnes ÚOOÚ dozor nad zpracováním osobních údajů orgány činnými v trestním řízení, tj. policií, státními zastupitelstvími a soudy? Jak konkrétně?

Zda vznikne další úřad, který se bude zabývat speciálně dozorem nad operacemi s osobními údaji, jež provádějí soudy, o tom Úřad pro ochranu osobních údajů nerozhoduje. Je to dotaz spíše na ministerstvo spravedlnosti. Pokud se jedná o policii, Úřad pro ochranu osobních údajů vykonává dozor z hlediska svých kompetencí jako nad kýmkoli jiným, ať už se jedná o kontrolní činnost nebo případně správní trestání s omezeními vyplývajícími ze zákona o ochraně utajovaných skutečností.

Současným trendem v oblasti kybernetické bezpečnosti je ochrana dat (autentizace a autorizace uživatelů) pomocí biometrických údajů. Mnoho lidí se ale domnívá, že jelikož biometriky spadají do kategorie citlivých údajů, není prakticky možné tyto údaje používat, protože tomu brání díkce zákona č. 101/2000 Sb. Je tomu skutečně tak? A to i v případě, že jde o údaje, které v důsledku své podstaty, technického opatření (šifrování) nebo neexistence databáze vzorů nemohou sloužit pro jedinečnou identifikaci fyzické osoby?

Je třeba upozornit, že podle současného zákona nejsou všechny biometrické technologie zpracováním citlivých údajů. Vyplývá to z definice citlivého údaje v zákonu o ochraně osobních údajů.

Na zpracování biometrických údajů jako na zvláštní kategorii se obecné nařízení o ochraně osobních údajů zaměřuje v souvislosti s jedinečnou identifikací. Ovšem při současné rychlé proměně technologií nelze vyčerpávajícím způsobem říci, co se změní. Jisté je, že správci, zpracovatelé údajů i dodavatelé systémů budou muset mnohem více předem posuzovat technologická řešení z pohledu ochrany osobních údajů a do systémů zabudovávat pojistky pro zabezpečení a proti zneužití údajů.

I tady platí to, co v řadě jiných situací – záleží na konkrétním technickém řešení. Pro autentizaci a autorizaci uživatelů se biometrické údaje používají právě pro svoji jedinečnost a přímou vazbu na jednotlivce. Některá řešení, která vhodně omezují nakládání se zvoleným biometrickým údajem, nemusí zahrnovat zpracování citlivých údajů.

Mění na tomto něco GDPR?

GDPR na této situaci mění to, že obecně se veškeré zamýšlené zpracování osobních údajů musí podrobit předchozímu posouzení jeho vlivu na ochranu osobních údajů, v němž klíčovou roli sehrává identifikace a následná kompenzace, popřípadě mitigace rizik. Citlivá řešení, která rigorózně sledují jako výlučný cíl autentizaci, by měla spadat do kategorie zpracování, jež budou podléhat povinnosti předchozí konzultace s dozorovým úřadem (podle čl. 36 GDPR).

Děkujeme za rozhovor.